

בהמה עם גוי אינו איסור מוחלט בכל מקום, אלא גם הוא תלוי במנהג המקום. ומנהג המקום תלוי במנהג הגויים ברביעת בהמות. ומה שאמרה משנתנו "מקום שנהגו למכור", הכוונה היא לכך שבאותו מקום אין הגויים חשודים על הרביעה, ולכן נהגו הישראלים שם למכור להם בהמות. ובאותו מקום אף מותר לייחד בהמת ישראל עם גוי. ואילו המשנה שאסרה לייחד בהמה עם הגויים, מדברת במקום שנחשדו על הרביעה, ובאותו מקום גם אסור למכור להם בהמה.

וכך הוא הכלל, לדברי רב: **מקום שהתירו למכור**, שלא נחשדו בו הגויים על רביעת בהמות, **התירו לייחד. מקום שאסרו לייחד**, כי נחשדו בו הגויים על רביעת בהמות, **אסרו למכור**. והיינו שיש מקומות ויש מקומות. יש שנחשדו על הרביעה, ויש שלא נחשדו.⁽¹¹⁾

ורבי אלעזר אמר: **אף במקום שאסרו לייחד** א-10 — **מותר למכור**.

ובשני דברים הוא חולק על רב: האחד, שהמכירה תלויה רק במנהג, ואין בה איסור, וכמו שמבואר בפשטות במשנתנו. והשני, שאיסור העמדה בפונדקאות אינו תלוי במנהג, אלא הוא איסור מוחלט, בכל מקום, וכמו שמשמע בפשטות במשנה דלהלן,

הגמרא מביאה משנה מהפרק הבא, שמשמע ממנה שכל הגוים בכל המקומות חשודים על הרביעה, ואם כן, צריך להיות אסור בכל מקום למכור להם אפילו בהמה דקה, כדי שלא להכשילם ברביעתה.

ודנה הגמרא: **למימרא**, מדברי המשנה משמע לומר, **דאיסורא ליבא**, שאין איסור מוחלט למכור בהמה לגוי, אלא רק **מנהגא הוא דאיבא**, מנהג יש בדבר, ולכן, **היבא דנהוג איסור**, במקום שנהגו לאסור — **נהוג**, יש לנהוג בו באיסור, ואילו **היבא דנהוג היתר**, במקום שנהגו להתיר — **נהוג**, יש לנהוג בו בהיתר.

ורמינהו סתירה לכך מהא דתנן [לקמן כב א], **אין מעמידין בהמה**, אסור להשאיר בהמה בלי השגחה **בפונדקאות** אכסניות לעובדי דרכים של **עובדי כוכבים**, **מפני שהם חשודין על הרביעה**.

ובמשנה ההיא לא נאמר חילוק בין מקום למקום, הרי שבכל המקומות נחשדו הגויים על הרביעה, ואם כן צריך לאסור בכל מקום למכור להם כדי לא להכשילם ברביעה, ואין הדבר תלוי במנהג הישראלים באותו מקום!?

ומתצינן: **אמר רב**: גם האיסור לייחד

זאת יצרו תוקפו. ועוד, שם מדובר שבפונדקאות נמצאות גם בהמות של גוים, ובאה המשנה להשמיענו שאינו עושה תועבותיו בבהמות של גוים, אלא אדרבה, מן הגוי כמוהו, שמכיר במעשיו, הוא מפחד, ואינו רובע אלא את של ישראל.

11. וכתב הריטב"א: [כנראה, שהוקשה לו, שאם כן, שמדובר במקום שנחשדו, מה משמיעה לנו המשנה שאסור לייחד? אם אסור למכור — אסור גם לייחד?]

המשנה ההיא באה להשמיענו, שהגוי חשוד לרובע בהמת ישראל, אף שיש סיבה להתיר מטעם שהגוי מפחד שמא יתפס כגנב, כי בכל

שאינה תולה את ההעמדה בפונדקאות במנהג.

מאי טעמא מותר למכור אפילו במקום שאסרו לייחד, ואין חוששים במכירה לרביעה? — **כי עובד כוכבים** הקונה בהמה, אינו רובע אותה כשהיא שייכת לו, היות והוא **חס על בהמתו שלא תעקר**. [שהרביעה מעקרת אותה, שלא תוליד עוד].

ומטעם זה היו מקומות שנהגו להקל למכור בהמות לגוי. אך העמדת בהמות ישראל בפונדקאות אסורה בכל מקום, לפי שאין הגוי חושש לעיקור הבהמה של ישראל, והוא חשוד על הרביעה שלה. ולכן אסור [באיסור מוחלט, ובכל המקומות], להעמיד בהמת ישראל בפונדק.

ומוסיפה הגמרא: **ואף רב הדר ביה**, חזר בו ממה שאמר "במקום שאסרו לייחד אסרו למכור", אלא סבר כרבי אלעזר, שאפילו במקום שאסרו לייחד מותר למכור.

לפי שמצינו, **דאמר רב תחליפא אמר רב שילא בר אבימי משמיה משמו דרב: עובד כוכבים חס על בהמתו שלא תיעקר**.⁽¹⁾ ומוכח, שרב חזר בו, ולא אסר מכירה משום חשש רביעה, אלא הדבר תלוי במנהג בלבד.

שנינו במשנתנו: **ובכל מקום אין מוכרין בהמה גסה, עגלין וסיחין, שלמין ושבורין**.

והגמרא מבארת טעם האיסור.

מאי טעמא, מהו הטעם שאסרו חכמים

למכור להם בהמה גסה בכל מקום? —

כי נחי, על אף דלרביעה לא היישינן, אף במקום שלא חששו לרביעה, מהטעם שעובד כוכבים הקונה בהמה חס עליה שלא תיעקר — **מעביד ביה מלאכה היישינן**, חוששין שיעשה בה הגוי מלאכה בשבת.

ומקשינן: **וניעביד!** ויעשה בה מלאכה בשבת, ואין בכך כל איסור, שהרי **כיון דזבנה** — קנייה! שהיות והגוי קנה אותה, הרי היא שלו, ומותר לו לעשות בה מלאכה, ואין אנו מכשילים אותו באיסור. כי בשלמא איסור רביעה, שהגוי אסור בה, אסור לנו להכשילו גם בעבירה שיעשה אחר שיקנה אותה, אבל על איסורי שבת לא נצטווה הגוי, ואם כן קשה, מהו המכשול ומהו האיסור אם יעבוד בה הגוי בשבת?!

ומתריצין: אין בכך איסור של הכשלה, אלא גזירה היא שגזרו חכמים **משום שאלה ומשום שכירות**. שיש לחוש, שאם יתירו למכור בהמה לגוי, יבואו גם להשאילו או להשכירו את הבהמה. והשאלה או השכרה של בהמה בודאי אסור, כי הגוי יעבידה בשבת, ויעבור ישראל על הלאו של "שביתת בהמתו", שנאמר בתורה [דברים ה] "ויום השביעי שבת לה' אלהיך, לא תעשה כל מלאכה... ושורך וחמורך וכל בהמתך". וכל עוד לא מכרה ישראל לגוי, מצווה ישראל על שביתת בהמתו בשבת.

אך תמהה הגמרא: הרי **שאלה** — קנייה! השואל דבר מחברו, נחשב השואל כמי שקונה את הדבר למשך זמן השאלה. **ואגרא**

1. וכתבו הראשונים [בחידושי הרשב"א דף טז א ובחידושי הריטב"א יד ב ובחידושי הר"ן

השבת, ואמר ליה הגוי הקונה, לפני שגמר את הקנין, "תא נסייה ניהליה", בוא תנסנה עבורי! ואז יקרא הישראל לבהמתו כדי שיווכח הגוי בנסיון ההליכה שלה, ושמעה ליה לקליה, והבהמה המכירה את קולו אכן שומעת בקולו, ואזלא מחמתיה, והולכת כשהיא טעונה במשא מחמת ציווי הישראל, וניחא ליה דתיזיל, והישראל אכן רוצה שתלך, כי הרי הוא רוצה להוכיח את יכלתה בהסעת משאות, והיא תמשיך בהליכת הנסיון גם אחר כניסת השבת, והוה ליה "מחמר" [מוליך בקולו כשהיא טעונה משאות] אחר בהמתו בשבת, וההלכה היא לדעת כמה אמוראים, כי המחמר אחר בהמתו בשבת, חייב הטאת.⁽³⁾

ומטעם זה אסרו חכמים למכור בהמה גסה לגוי אף בכל ימות השבוע.

ועתה הגמרא חוזרת לדון על מה שאמרה שהשואל או שוכר דבר מבעליו, יש לו

— קנייה, וכן השוכר דבר להשתמש בו, הרי הוא נחשב כמי שקונה אותו למשך זמן השכירות. ואם כן, הגוי המקבל בהמה בהשאלה או בהשכרה, נחשב כמי שקונה אותה לפרק זמן, וכיון שהיא נחשבת אז לבהמתו של הגוי, אין הישראל עובר על איסור של שביתת בהמתו כאשר הגוי עובד בה, ולמה אסרו להשאילו ולהשכירו?⁽²⁾

ומתריצין: אלא, אמר רמי בריה דרב ייבא: לכן אסרו למכור בהמה לגוי, גזירה משום "נפיוני". שמא ינסה הגוי את הבהמה אם היא הולכת טוב כשהיא טעונה במשאות, כדרך סוחרים בהמות, והנסיון הזה עלול להביא לכך שהישראל הרוצה למכור לו את הבהמה יעבור על איסור מלאכה בבהמתו בשבת.

דזימנין, לעתים יכול לקרות, דזבנה לה ניהלה, שימכרנה ישראל לגוי סמוך לשקיעת החמה דמעלי שבתא של ערב

על קושיא זו תירצו הראשונים כמה תירוצים: התוס' מתרצים: איסור שביתת בהמה הוא איסור קל, ובעבורו לא היו חכמים גוזרים איסור מכירה, שהוא רק לפי שעה מועטת בכניסת השבת, מה שאין כן איסור מחמר שהוא איסור חמור יותר [לדעת הגמא כאן, הסוברת שחייבים טאת על "מחמר"] — ולכך חששו.

ב בחידושי המאירי מתרץ: אין הכי נמי, הגמרא יכלה לומר שיש כאן איסור שביתת בהמה, אלא נקטה "מחמר" שהוא לאו חמור כדי להגדיל האיסור, ועוד, שעבירת מחמר עושה הבעלים עצמו בגופו.

וכנראה שהם סוברים [גם התוס' וגם המאירי] כדעת הרמב"ן במסכת שבת דאיסור מחמר הוא איסור "לא תעשה", ואיסור שביתת בהמה הוא

ריש פרק שני ובמגיד משנה פרק כ"ב מהלכות איסורי ביאה הלכה ה ובחידושי המאירי] שאיסור העמדת בהמה בפונדקאות הוא דוקא במקומות שהגויים חשודין על כך, או בסתם מקומות, אבל אם אנו יודעים שאינם חשודים — מותר.

2. עיין בחידושי הרשב"א המבאר האם יש בשאלה ושכירות חשש רביעה.

3. הקשו התוס': למה אמרה הגמרא שיש כאן חשש של מחמר, בגלל ששומעת ומכרת קול בעליה, הלוא אפילו בלי השמעת קול, יש כאן איסור, שהרי הבהמה טעונה משאות ואינה נחה, ועבר הישראל על איסור שביתת בהמתו?

שם במשנה: אין משכירין לגוים בתים בארץ ישראל [ומבואר שם הטעם]. אבל בחוץ לארץ משכירין. וממשיכה שם המשנה ואומרת:

אף במקום שאמרו שמותר להשכיר — לא לצורך בית דירה אמרו, מפני שהגוי מכנים לתוכו עבודת כוכבים [אלא מותר להשכיר רק לצורך בית עצים ובית אוצרות].

לשואל או לשוכר קנין לזמן ההשאלה או ההשכרה, והוא שלו אז, ולא של בעליו.

מתקיף לה, הקשה על שמועה זו רב שישא בריה דרב אידי: ושכירות מי קניא?! וכי השכירות מקנה את הדבר לשוכר עד כדי כך שייחשב הדבר כשלו?!

והא תנן שנינו לקמן [כא א] משנה, שממנה משמע ש"שכירות לא קניא", לפי שנאמר

איסור "עשה", שהתורה כתבה בלשון "למען ינוח... ושורך וחמורך וכל בהמתך".

והחילוק בין תירוץ התוס' לתירוץ המאירי, הוא: התוס' סוברים שמשום הלאו של שביתת בהמה לא היו חכמים גוזרים כלל, ואילו לדעת המאירי היו גוזרים, אלא דעדיף להם לגזור משום "מחמר".

הרשב"א בחידושי מביא תירוץ זה של המאירי [ולא בשם המאירין], ומקשה, אם כן, איך התיר רב אדא, לקמן בגמרא, למכור על ידי ספסר, היות והבהמה אינה מכירה קולו אין חשש של מחמר. ומה בכך? אף שאין חשש של מחמר, מכל מקום יעבור בעליה הישראל על איסור "שביתת בהמתו"?!

ומתרץ בדוחק, שמדובר באופן שמנסה אותה בחצר והולכת משא בחצר לא נקראת מלאכה, אבל איסור "מחמר" שייך אף בחצר.

הר"ן חולק על הרשב"א, וטענתו היא, שאם אין איסור בהולכת משא היות ונעשה בחצר, אין גם איסור "מחמר", דאין יתכן שבהמתו תהיה חמורה ממנו?!

[עייין שם שמקשה עוד].

והריטב"א מוכיח שלא כדברי הרשב"א ממשנתנו, שבן בתירה מתיר בסוס, משום ש"רכיבה" אינה מלאכה, ומה בכך, מכל מקום לדעת הרשב"א יהיה אסור מטעם "מחמר. אלא ודאי, שאם לגבי הבעלים אינה נקראת מלאכה,

אינה מלאכה לגבי איסור "מחמר".

[ג] בחידושי הר"ן מתרץ: איסור מחמר עובר אף בבהמת חבירו [ומה שנקטה הגמרא: מחמר אחר בהמתו" הוא לאו דוקא "בהמתו", אלא דזה מצוי יותר, ועוד, שהרי אין הבהמה מכרת אלא קולן] ואיסור שביתת בהמתו הוא רק בבהמתו.

ודרכם של מוכרי בהמות, שקוצבים מעות ואחר כך מנסיים אותה, אם עמדה בנסיון והלוקח רוצה אותה היא ברשותו, ואם אינו רוצה אותה — מחזירה. היוצא מכך, שהיא קנינו של הלוקח עד שמחזירה. [ועייין שם שמוכיח שהיא קנינו, ואינה אצלו בתורה השאלה לצורך המקח] —

ולכן, לא יכלה הגמרא לומר שהישראל בנסיונו עובר על הלאו של "שביתת בהמתו", שהרי קנויה להגוי, אלא אמרה שעובר על "מחמר". כי על איסור מחמר עובר אף על בהמת חבירו.

[ובענין מחמר בבהמת חבירו עייין במנחת חינוך בסוף "מוסף השבת" ובספר אגלי טל מלאכת חורש סימן יג].

[ד] במנחת חינוך [אות ח'] רוצה לתרץ, על פי מה שמסתפק שם, אם באשה שייך האיסור של שביתת בהמה, כי יתכן שהוא מצות עשה שהזמן גרמא. ואם כן מתורץ, שהגמרא נקטה הטעם של "מחמר", כי איסור מחמר שייך אף

משנה, שמוכח ממנה ש"שכירות לא קניא".
 דתנן, מותר להאכיל בהמת כהן בתרומה.
 ולכן ישראל ששכר פרה מכהן, יאכילנה,
 מותר לו לישראל להאכיל את בהמת הכהן
 כרשיני [מין ירקן] של תרומה, מפני
 שהבהמה היא בהמת כהן. (4) ואולם, כהן
 ששכר פרה מישראל, אף על פי שמזונותיה
 עליו, שהכהן השוכר התחייב לתת לה מזון,
 לא יאכילנה כרשיני תרומה, מפני שהיא
 בהמת ישראל.

ומדייקת הגמרא מהסיפא: ואי פלקא דעתך
 לומר "שכירות קניא", אמאי לא יאכילנה
 הכהן כרשיני תרומה, והרי פרה דידיה היא,
 עתה היא פרה שלו?

אלא, מכך שאסור לו לכהן להאכילה
 תרומה, שמע מינה שהבהמה המושכרת
 נשאת של בעליה הישראל, כי "שכירות לא
 קניא".

ומסיקה הגמרא: והשתא דאמרת, אחרי

ואי פלקא דעתך, אם עולה על דעתך לומר,
 "שכירות קניא", למה אסור להשכיר לו בית
 לצורך בית דירה? הלא האי, גוי זה, כי קא
 מעייל, כשיכניס עבודה זרה לבית המושכר
 על ידו, לביתיה, קא מעייל, הרי הוא מכניסו
 לביתו הזמני שלו, של הגוי, ומדוע אסור
 לישראל להשכיר לו בית!?

אלא משמע, שטעם האיסור הוא משום
 שהבית המושכר נשאר ביתו של הישראל
 המשכיר. ומוכח ש"שכירות לא קניא".

ומתריצנן: לעולם "שכירות קניא", ומה
 שאסרו להשכיר לו בית דירה הוא, כי שאני
 שונה דין עבודת כוכבים, דחמירא, שהוא
 איסור חמור יותר, והתורה הקפידה עליו
 מאוד, דכתיב [דברים ז] "ולא תביא תועבה
 אל ביתך".

מתקף לה רב יצחק בריה דרב משרשיא:
 ושכירות מי קניא?!

והא תנן, שנינו במסכת תרומות [יא ט],

בנשים.

ועיין שם שחזור בו.

ה' ובתוס' רי"ד מחדש שאיסור "שביתת
 בהמה" הוא רק אם הבהמה עושה מלאכה
 בשבת עצמה, אבל אם התחילה לפני שבת
 וממשיכה בשבת, לא שייך איסור שביתת בהמה.
 לכן נקטה כאן הגמרא איסור מחמר.

כהן אין לו בה זכות "תביעה". [ועוד], אם היה
 רוצה, היה נותן את התרומה לכהן זה, בעל
 הפרה, והכהן הזה בודאי מסכים לכך, כיון
 שידוע שבכך מאכילה הישראל הרבה, בעין יפה.
 ועוד מתרץ רש"י: מדובר באופן שאינו גולן,
 כגון שירש את התרומה מאבי אמו כהן, ונמצא
 שהתרומה היא שלו, אלא שיש עליו איסור
 לאכלה.

התוס' חולקים על רש"י, ומדייקים, שברישא
 של הברייתא לא נאמר שהישראל התחייב לזון
 את הבהמה, והמזון הוא אכן על הכהן, וזה
 הטעם שמותר לו להאכילה בכרשיני תרומה,
 ואינו גולן.

ובכך מרוויחים התוס' תירוץ על קושיא

4. הקשה רש"י איך מותר לישראל להאכילה
 תרומה, הלא אם מזונותיה עליו, הוא צריך לזונה
 מממונו ולא ממזון כהן, והרי הוא גזול מהכהן
 את תרומותיו.

ומתרץ: הוא אינו גולן כי ה"תרומה" לא
 ניתנה עדיין לכהן, ואינה שייכת לאף כהן, ולאף

הא לא ידעה לקליה דאזלא מחמתיה. הבהמה אינה מכירה את קולו של הספסר, ולכן לא תלך בפקודתו.

ואי משום שאלה ושכירות, אין בספסר חשש זה, כיון דלאו דידיה היא, הבהמה איננה שלו, לא מושיל ולא מוגר, הוא לא ישאילנה ולא ישכירנה לגוי, כי היא ניתנה לו רק בכדי שימכרנה, ולא לדבר אחר.

ועוד סיבה למה הספסר לא ישאילנה ולא ישכירנה לגוי, משום שהספסר מחזיקה בידו כדי למכרה, והוא אינו רוצה להשאילה ולהשכירה דלא ניגלי ביה מומא, שלא יתגלה בה מום כשתהיה ביד השואל או השוכר.

והיות ולא שייך באופן זה גזירות אלו – מותר למכור לגוי.⁽⁵⁾

שהוכחת ש"שכירות לא קניא" – הרי הטעם שאסרו חכמים למכור בהמה לגוי, הוא גזירה משום שכירות, וגזירה משום שאלה, שמא הגוי ששאל או שכר את הבהמה יעשה בה מלאכה בשבת והרי היא "בהמת ישראל", וגם גזירה משום נסיוני.

ועתה, אחרי שהסקנו שאיסור מכירה איננו איסור בפני עצמו, אלא גזירה משום "שאלה, שכירות ונסיוני", באה הגמרא לחדש, שמכירה באופן שלא שייך בה גזירות אלו, מותרת.

רב אדא שרא התיר לישראל לזבוני חמרא, למכור חמור לגוי, אידא דספסירא, באמצעות ספסר [מתווך] ישראל. כי –

אי משום נסיוני, אם טעם האיסור הוא משום חשש "נסיון", שיוליכנה בשבת בקולו, הרי אין בספסר את החשש הזה, כי

את הבהמה ביד הגוי, ויחשוב שמותר למכור בהמות לגוי? [קושייתם היא לשיטתם – עיין לקמן סוף הערה 6 שטעם איסור מכירת שבורין הוא משום "הרואה"].

ותירצו: למכירה על ידי ספסר יש "קול", וידע "הרואה" שהבהמה נמכרה באופן המותר. וכן תירצו הרשב"א והר"ן.

ועוד מתרצים התוס': [לפי הבנת המהרש"א. וכמו שתירץ הריטב"א – ועיין במהר"ם המפרש פירוש אחר] ספסר ובעל הבית הם שני "גופים", ואם נגזור ספסר אטו בעל הבית, ובעל הבית אטו שאלה ושכירות ונסיוני, הוי "גזירה לגזירה" – ואין גוזרים גזירה לגזירה. מה שאין כן שבורה אטו שלימה, שהוא באותו הגוף, אין זה בגדר גזירה לגזירה, אלא גזירה אחת. והרש"ש מבאר בדרך אחרת, עיין שם.

אחרת, והיא: למה הוכיחה הגמרא ששכירות לא קניא מהסיפא, למה לא הוכיחה כן מהרישא? אבל, לדבריהם יבואר [לפי המהרש"א] שמהרישא לא יכלה להוכיח, כי לכן היא של הכהן כיון שמוזנותיה על הכהן, ואין [כל כך] ראייה שהטעם הוא משום ש"שכירות לא קניא". אבל בסיפא, שהשוכר הכהן התחייב לזונה, למה לא יאכילנה בתרומה, הרי המזונות עליו? ומוכח ש"שכירות לא קניא".

ועיין בחידושי הרשב"א והריטב"א. ועיין עוד בחידושי רבי שמואל במסכת קידושין, לגבי הדין ששכיר של כהן אינו אוכל בתרומה.

5. הקשו התוס': אף שאין כאן גזירה משום שאלה ושכירות ונסיוני, מכל מקום, למה לא יאסרו חכמים, מטעם "הרואה", כשם שבמשנה אסרו חכמים "שבורין" מפני ש"הרואה" יראה

כדי לשחוט אותה, ולא כדי להשהותה אצלו, ובאופן זה לא אסרו חכמים.⁽⁶⁾

ומבאר הגמרא: **ומנא תימרא**, מנין לנו טו-ב לומר, **דאמרינן כהאי גוונא**, שיש לתלות שקונה לשחיטה, ולהקל? –

לפי שמצינו לגבי הלאו של "לפני עיור", שבמקום אשר יש לתלות שקונה לשחיטה

ומביאה הגמרא, **שרב הונא זבין מכר ההיא פרה לעובד כוכבים**.

אמר ליה רב חסדא: מאי טעמא עבד מר הכי? למה עשית כך נגד המבואר במשנה שלא למכור לגוי?

אמר ליה רב הונא: אימור, יש לתלות ולומר: **לשחיטה זבנה!** הגוי הזה קנה אותה

לומר שחס עליה שלא תיעקר, כי היא מיועדת לשחיטה, ולא להוליד?

ומתריצים התוס', שדבר זה הוא מילתא דלא שכחא, ולא גזרו בו רבנן. וביתר ביאור כתב **תוס' רבינו אלחנן**, כיון שהחשש הוא על זמן מועט עד שישחטנה, לכן אין חוששין.

ועוד מתרץ **רבינו אלחנן**, שרב הונא מכר לגוי שאינו חשוד כלל על הרביעה [עיין הערה 1]. עוד הקשו התוס' [יד ב ד"ה מקום]: למה

אסרו בהמה דקה במקום שנהגו לאסור? ולמה לא נתלה ונאמר שהגוי קונה לשחיטה?

ומתריצים, שסתם בהמה דקה קונים אותה לגדל אותה, עז לחלבה ורחל לגיזתה.

ובתוס' **רבינו אלחנן מתרץ**, כנ"ל, שרב הונא התיר רק בגוי שאינו חשוד כלל על הרביעה. [עיין מהר"ם].

עוד הקשו התוס' [שם ד"ה שלמין]: למה אסרו שבורין מטעם גזירה שמא ימכור שלמין, ולמה לא נתיר כשם שהתירנו פרה לשחיטה, ולא גזורים אטו פרה לחרישה?

ומתריצים: פרה, אף אם ישחטנה לאחר זמן, יאמר "הרואה" שהגוי קנאה לשחיטה, לפי שהיא מיועדת לשחיטה ואינה ראויה כל כך למלאכה. אבל שבורין, כשיראנה "הרואה" בבית ישראל, יחשוב שהבהמה נמכרה שלמה באיסור, ונשברה בבית הגוי, לכן גזרו מפני "הרואה".

6. בהיתר זה של רב הונא האריכו מאוד הראשונים והאחרונים:

רש"י מבאר, שהמשנה האוסרת למכור בהמה גסה לגוי מדברת רק בבהמה טמאה, שאין נוהגים לאוכלה, ואיסור זה הוא אפילו כשקונה הגוי ב"סתמא", שאין הגוי מבאר את מטרת קנייתו שהיא להשהותו אצלו. או אפילו בבהמה טהורה, כאשר הגוי אומר במפורש שקונה אותה כדי שתתקיים אצלו למלאכה, וכדומה.

והקשו עליו הראשונים, הרמב"ן הרשב"א הריטב"א והר"ן, כמה קושיות.

וכתבו בשם **רב האי גאון**, שכאן מדובר באופן שהסתבר לרב הונא שהגוי קנה לצורך שחיטה.

והרמב"ן סובר, שרב הונא מכר לטבח הקונה לשחיטה ולחרישה, ובאופן זה נחלקו רב הונא ורב חסדא אם אפשר לתלות שקנה לשחיטה. אבל המשנה מדברת בסתם גוי, שמן הסתם הוא קונה לחרישה ולא לשחיטה. והמשנה אוסרת גם עגלים, ואותם ודאי קונים לשהייה מרובה.

והקשה **רבינו תם**, אם המשנה מדברת רק בדברים הנקנים לצורך שהייה, אם כן, מה משמיעה לנו המשנה ב"עגלים"? ומה היא משמיעה ב"סייחים"? עיין בתירוץ.

והקשו התוס', פרה הנמכרת לשחיטה, למה לא נחשוש שהגוי ירבענה, הרי לא שייך כאן